

N.Y.C. TIME

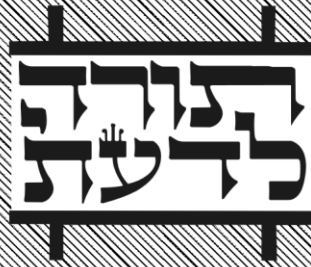
זמן הדלקת נרות - 7:16

סוף זמני ק"ש - 9:02

- 9:38

סוף זמן תפלה - 10:44

דף היומי לשבת: חולין ככ"א

בס"ד, עש"ק פ' כי תבוא - פרקים ג'-ד' - שנת תשפ"ו לפ"ק

פרשת כי תבוא

כהנים קודם עצרת, ושבמחנה תורה קודם ראש השנה. מאי טעמא? אמר אביי ואיתימא ריש לקיש, כדי שתכלה השנה וקללותיה וכו'. עיי"ש דעצרת [שבועות] ג"כ נחשב כראש השנה משום שנידונין אז על פירות האילן.

ועיין בלבוש (או"ח סי' תכ"ח סע' ד').

והנה אע"ג דבכל שנה יש קללות וצרות ר"ל, מ"מ אל לנו לשכוח את כל הברכה וההצלחה וכל מיני טובות שהשפיע הקב"ה עלינו, ובלי ספק יש לנו להכיר לו טובה על זה.

ואפשר לומר שלכן פ' כי תבוא, שכוללת בתוכה את כל התוכחות והקללות - מתחלת במקרא ביכורים שהוא יסוד הכרת הטוב לעם ישראל, עד כדי כך שכאשר אנו מבקשים להביע הכרת הטוב להקב"ה לבילי הסדר על שהוציאנו ממצרים, חלק הארי של ההגדה בא מפסוקים של מקרא ביכורים.

בענין השותה סם המשלשל כיצד לנהוג בברכת אשר יצר

בין הקללות שבתוכה שבפרשת כי תבוא נמצאים כמה דברים השייכים לכאבים בבית הכסא: "יככה ה' בשחין מצרים ובטחורים" (כח:כז). ופירש"י (שמואל א' ה:ו): חלחולת כרכשתא מכת הנקב, עכברים נכנסין בנקביהם ושומטין בני מעיהם ויוצאים, וברד"ק (שם) איתא: "בעפולים" - כתיב, וקרי "בטחורים". והכתיב הוא שם כינוי לתחתוניות [פ' התורה תמימה (דברים כח:סא אות מ"ט): מחלת העמאראיד"ן], כי "עפולים" לשון גבוהות וכו' והכינוי בהיפך, והקרי הוא שם החולי.

עה"פ: "ונתן ה' לך לב רגז וכליון עינים ודאבון נפש" (כח:סא), דרשו חז"ל (נדרים כב:): כל הכועס, תחתוניות שולטות בו, שנאמר: "ונתן ה' לך לב רגז וכליון עיניים ודאבון נפש". איזהו דבר שמכלה את העיניים ומדאיב את הנפש, הוי אומר, אלו התחתוניות.

והנה לפעמים, לצורך בדיקה רפואית [כגון קודם שעובר אדם colonoscopy] או מטעם אחר שותה אדם משקה המשלשל, ודנו הפוסקים אם חייב לברך 'אשר יצר' בכל פעם שעושה צרכיו, אף שיודע שלאחר זמן מועט יצטרך לחזור ולעשות צרכיו, או אם מוטב לו לחכות עד שבטוח הוא שכבר סיים לעשות צרכיו ואז יברך ברכת "אשר יצר".

בשו"ת הלכות קטנות (סי' פ"ו) איתא: חולה שלקח סם המשלשל והולך יותר מדאי ומצטער, מיבעיא אם יברך על כל פעם ופעם [בהערת הלכה מרווחת, על ההלכות קטנות איתא: ומצטער - פירוש, מתוך שהוא מצטער יודע הוא שיצא כמה פעמים, וא"כ אפשר

"ולקחת מראשית כל פרי האדמה" (כו:ב). בחומת אנך, כותב החיד"א: הקשה הרב הגדול מהר"ם ׳ חביב ז"ל (ה"ה גט פשוט) בדרשותיו כתב יד, דהוה לו לומר 'פרי העץ', דהביכורים הם משבעה מינים. ותירץ, דכשרואה תאנה שביכרה כורך עליו גמי, ואז הוא בוסר, ועל הבוסר מברך 'פרי האדמה', והאריך הרבה. ועוד תירץ דחטה פרי האדמה, עכ"ד. ותירץ ראשון לא נחה בו דעתי הקצרה. ותירץ שני, מלבד שהוא דחוק, הרי רבי עקיבא ורבי יהודה ס"ל דחטה עץ כמבואר (ר"ה דף ט"ז) עיין שם.

ולי הדל אפשר לומר, דצריך לומר "הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי" על מתנת ארץ ישראל, ולא אתי שפיר 'פרי העץ', דרוצה להודות לה' על מתנת הארץ, ולהכי נקט ברישא נמי הכי.

ועוד אפשר לכפר על אדם הראשון שנברא מהאדמה, וכתיב "ארורה האדמה", ועל ידי מצוה זו היא כפרה וברכה.

"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" (כח:י). בס' הדרש והעיון איתא: עיין מנחות (מד: דר' עקיבא אמר: "לטוטפות" - 'טט' בכפתי שמים, 'פת' באפריקי שמים, ומזה רמז דארבע פרשיות שבתפילין שבראש כותבין בארבע בתים.

ויש להבין, אמאי דוקא בתפילין של ראש דיברה תורה בלשון העמים, ועוד לא הסתפקה בלשון עם אחד, רק הרכיבה לשונות של עמים שונים.

ונראה לי לשער דהכי טעמא משום דתפילין של ראש המה לאות כנגד העמים, וכמו שדרש ר"א הגדול (מנחות לה:): על הפסוק "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" - אלו תפילין שבראש. ולכן כדי לרמוז זאת, קראה התורה התפילין של ראש בלשונות העמים.

ומה שביאר ר"ע השם הזה כי הוא לקוח מלשון אפריקי, כי מצאנו לר"ע שהי' באפריקי וידע הלשון המדובר שם, וכדאיתא (ר"ה כו). ואמר רבי עקיבא: כשהלכתי לאפריקי היו קורין ל'מעה' 'קשיטה'. ועל כן אמר כי בשם 'לטטפת' יש הרכבה מלשון אפריקי.

וראו להעיר כי המקום 'כפתי' שאמר ר"ע שמלשונו מורכבת ג"כ תיבת 'לטטפת', אינו מוזכר בשום מקום בש"ס, וזולת כאן בדברי ר"ע שאמר ש'טט' בכפתי שמים לא נמצא עוד.

"והי' אם לא תשמע בקול ה' אלקיך וגו'" (כח:טו). בפ' בני העיר (מגילה לא:): איתא: עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת

לומר דתיסגי לי' בברכה אחת או דילמא, כיון דבכל פעם שהוא יוצא, מיקל עליו את הצער מעט, צריך לברך ולהודות על כל פעם ופעם].

והשיב בעל הלכות קטנות: הא למה זה דומה, לחולה שאין לו להודות עד שיתרפא, ואז יברך ברכה אחת ודיו. [בהלכה רווחת איתא: עד שיתרפא - פירוש, אע"פ שהוא לפעמים בתוך חוליו מתרפא מעט, אין לו לברך ברכת הגומל עד שיתרפא ויעמוד מן המטה לגמרי. הכא נמי בנידון דידן וכו'].

בשו"ע הרב (או"ח סי' ז' סע"ו) איתא: מי ששותה סם המשלשל, כתב הרב הלכות קטנות (ח"א סי' פ"ו) דלא יברך בכל פעם, רק בסוף, עיי"ש. והרב יד אהרן חלק עליו וסבירא לי' שיברך בכל פעם. [וז"ל היד אהרן (או"ח ה"א סי' ז'): ולענ"ד נראה דיברך בכל פעם דודאי אינו יודע כמה פעמים יצא לחוץ ובאיזה זמן יגמור הזוהמא, שיש סם המשלשל שאדם עושה צרכיו פעם אחת, ויש פעמים חמשה או עשרה, א"כ באיזה פעם יברך וכו']. וכן הוא המנהג פשוט לברך בכל פעם, ולית דחש לסברת הרב הלכות קטנות.

בהערות פאת דוד על הברכי יוסף (סק"א) איתא: וכן כתב [החיד"א] בקשר גדול (סי' ה' אות ג') שיברך בכל פעם. ובמקום שהמנהג לברך, לא אמרינן ספק ברכות להקל, כן כתב רבינו להלן (סי' מ"ו אות י"ב וסי' רי"ט בשיורי ברכה, ועוד). וראה בשו"ת קול גדול למהר"ם בן חביב (סי' פ"ט, סי' צ"ג) שיברך בכל פעם, ומיהו, חולה דלא מסיח דעתו, לא יברך, עיי"ש, מובא בשו"ת זכור לאברהם לר"א הררי (סי' ב'), עכ"ל.

וז"ל שו"ת קול גדול (לבעל כפות תמרים): בריא שלקח תרופה לשלשל, מיבעיא אם יש לברך על כל פעם ופעם שיוצא לחוץ, או דילמא סגי בפעם שמברך בסוף לכולן. תשובה: נראה לענ"ד דצריך לברך על כל פעם ופעם משום דבכל פעם חייב להודות לה' יתברך, שאם יסתם אותו הנקב מלהוציא אותו הזבל הי' קשה לו. ובשלמא הנכנס לבית הכסא אע"פ שהוא שוהה שם כדי לעשות צרכיו, לא מחייבין לי' לברך אלא פעם אחת, משום דעדיין לא ניצול מן הסכנה, שעדיין לא השלים לעשות צרכיו.

אבל נידון זה, אע"פ שהוא יודע בודאי שיצטרך לעשות צרכיו פעם אחרת, אפ"ה צריך לברך על כל פעם ופעם, משום דבאותה פעם ראשונה שיוצא מבית הכסא מרגיש עצמו שגופו נקי מן הזבל, ומה שהולך אח"כ לבית הכסא פעם אחרת אחר שעה, חייבו הזבל שנתחדש לו באותה שעה, ולכן צריך לברך כל פעם ופעם, דאטו מי שדרכו לילך שלש פעמים ביום או בלילה, מי נימא דלא יברך על כל פעם ופעם אלא ברכה אחת בסוף היום, הא ודאי פשיטא דצריך לברך על כל פעם ופעם, וטעמא משום דבכל פעם ופעם מרגיש בעצמו שגופו נקי מן הזבל, וכמו שכתב הב"י בשם גאון שאדם שהטיל מים והסיח דעתו מלהטיל מים ואח"כ נמלך והטיל מים פעם אחרת, שחייב לברך ב' פעמים וכו' עכ"ל.

הוא הדין נמי בנידון זה, אינו יודע בודאי כמה פעמים יצטרך לעשות צרכיו, דשמא לא יצטרך עוד, וכמה פעמים ראינו שתרופה זו אינה משלשלת, ולפעמים פעם אחת או פעמיים, ולית להו קצבה כמה פעמים יצטרך לעשות צרכיו מכת התרופה ההיא. וכיון שכן, בכל פעם ופעם שיוצא לחוץ לעשות צרכיו, אסח דעתו, משום שמרגיש בעצמו שהשליך כל זבל שבבטנו, ונראה לו שלא יצטרך לילך עוד, ואפילו שידע שיצטרך לילך פעם אחרת, היינו הזבל שנתחדש אחר כך, ובפעם הזאת כל הזבל שהי' ראוי לצאת - יצא, וכיון שכן, צריך להודות לה' יתברך על כל פעם ופעם כנ"ל. ומיהו, בחולה שיש לו [חולין] השלשול

בתכופין זה אחר זה והעביט אצלו שהוא צריך לפנות כל שעה, דלא אסיח דעתו מלפנות עוד, אינו מברך עד שיסיח דעתו מלפנות עוד וכו', עכ"ל.

ולקמן בשו"ת קול גדול (סי' צ"ג) מביא שהטעם שחייב לברך ברכת אשר יצר משום דאם לא הי' דוחה פסולת זו עתה הי' מתעפש ומת, והוצאתו היא רפואה, ומקשה: ואע"ג דשלשול זה בא לו ע"י שלקח ואכל או שתה סם המשלשל, ואם לא הי' לוקחו לא הי' דוחה פסולת זו עתה עד ו' שעות אחרות, מ"מ אין טענה זו פוטרנו מלברך, דנהי דאם לא הי' לוקח סם זה לא הי' צריך עתה לדחות פסולת זה, מ"מ כיון שכבר לקח סם זה המשלשל, חייב הוא להודות לה' על שדחה פסולת, שאם לא הי' דוחה אותו עתה, הי' מת, ותדע שכן הוא, שהרי ברכת הגומל דמברך החולה שנתרפא, אע"ג דהחולי בא לו ע"י פשיעותו שאכל אכילה גסה או שאר מין פשיעות שעל ידי כן חלה, אפ"ה כשהוא מתרפא, חייב הוא להודות לה', הכא נמי, אע"ג דמעשיו גרמו לו, שלקח סם המשלשל, חייב להודות על טובה זו שיש לו עתה שדוחה שמרים הללו, שאם לא הי' דוחה אותם הי' מתעפש בבטן וימות. וא"כ, אע"ג דהוא נחלש ונצטער משלשול זה מ"מ כיון דאיכא הך טיבולא לגביה שדחה פסולת זה, חייב לברך וכו', עיי"ש.

בשערי תשובה (סי' ז' סק"א) איתא: כתוב בשלמי צבור שהמנהג פשוט לברך אשר יצר בכל פעם, עיי"ש, אך נראה דבשלשול חזק שמרגיש שמיד יצטרך לפנות שנית, אסור לברך כדלקמן סי' צ"ב שאפילו בדברי תורה אסור, עיי"ש. וכן מבואר ממה שכתב בשלמי צבור בשם תשובה כתב יד למהר"א נחום ששאלוהו על מי שעשה צרכיו או הטיל מים ולא בירך אשר יצר, עד כמה יש לו זמן לברך, ומסיק שאם נזכר קודם שהתחיל להתאווה, פשיטא שיברך, ואם נזכר לאחר שהתחיל לו תאוה, לא יברך, וא"כ מכל שכן בזה.

בספר מאסף לכל המחנות (סי' ז' סק"ז) מובא משו"ת תשובה מאהבה (ח"ב סי' רי"ב) דכל כיוצא בזה יהיה הברכה בלבו ויוצא לדעת הרמב"ם דסבירא לי' הרהור כדיבור דמי, ומשום "לא תשא" אינו עובר עד שיבטא בשפתיים. וכ"כ בכרם שלמה בשם שו"ת מוהר"א"ן דיהרהר בלבו. אמנם, שוב מביא מהברכי יוסף שכתב דהמנהג הפשוט הוא לברך בכל פעם, ולית דחש לסברת הרב הלכות קטנות, וכ"כ הרוח חיים וז"ל: והמנהג עכשיו לברך בכל פעם יען אינו יודע אם יפנה עוד פעם אחרת, ובלאו הכי הוא מסיח דעתו מזה, ובר מן דין, קיי"ל דכל היכא דפליגי הפוסקים אם מברך או לא מברך ונהגו העם לברך, אין לומר בזה ספק ברכות להקל, כי המנהג עיקר וכו', וכל זה בשלשול סתם, אבל בשלשול חזק שמרגיש שמיד יצטרך לפנות שנית לית מאן דפליג דלא יברך רק פעם אחת לבסוף כנראה משו"ת קול גדול ומדברי השערי תשובה בשם השלמי צבור.

ועיין באשל אברהם בוטשאטש שאפילו יוצא מבית הכסא אבל לא הסיח דעתו לדברים אחרים כי רוצה עדיין לנסות להוציא עוד מנקביו, אינו מברך אשר יצר עתה, וכן הוא בשו"ת קול אליהו (ח"ב סי' א') ע"פ הב"י בשם אורחות חיים בשם גאון, וכמובא בשו"ע (סע' ג'): הטיל מים "והסיח דעתו וכו'".

ועיין במשנה ברורה (סי' ז' סק"ב) שכתב: מי ששותה סם המשלשל, דיש בדעתו מתחילה לפנות הבני מעיים עד שתכלה הזוהמא מהם, על כן יש אומרים דלא יברך כי אם אחר גמר ההוצאה, ויש אומרים דיברך בכל פעם, והמנהג כסברא אחרונה, אך בשלשול חזק, שמרגיש שמיד יצטרך ליפנות שנית, אסור לברך, כדלקמן סי' צ"ב, שאפילו בדברי תורה אסור (שע"ת).

לז"נ מורי ורבי הגאון הרב אברהם יעקב בן הרב מאיר הכהן פאם זצ"ל - נפ' כ"ח מנחם אב תשס"א
 לז"נ ר' בנימין בן הרב ר' מרדכי ז"ל שור
 לז"נ מרת עטא שרה בת ר' בנימין ע"ה - נפ' כ"ג אדר א' תשס"ח

PARSHAS KI SAVO
 © COPYRIGHT 2026
 BY RABBI MATIS BLUM Z"L

לז"נ אסתר בת שלמה זלמן שטרן ע"ה

רוחמה ליבא בת רבקה לרפו"ש
 צביה חיה בת לאה ברעניא לרפו"ש

“ויביאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת וגו'” (כו: ט)
 “And He brought us to this place and gave us this land ...”

The Meforshim note that the order of the two phrases in this verse should be reversed since in fact Hashem first gave them the land and then brought them there.

The Yalkut Ha'orim quotes the Sefer, *Eitz Chaim* who interprets this verse homiletically according to the Targum Yonoson in Parshas Yisro (19:4) on the verse, “And I carried you on the wings of eagles”. The Targum Yonoson explains that on the night of Pesach while Bnei Yisroel were still in Egypt, Hashem miraculously transported Klal Yisroel to the place of the Beis Hamikdash where they ate the Korbon Pesach, and later returned them to Egypt. [The Midrash cited by the Targum Yonoson raises many questions. For instance: How did they avoid the prohibition of not leaving their homes on the night of Pesach?]

According to this, the wording of the Posuk is very precise, since, in fact they were brought to the place of the Beis Hamikdash even before the land was given to them.

“ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך” (כח: ב)
 “And all of these blessings shall come upon you and overtake you ...”

Chazal (Eiruvim 13b) tell us that whoever pursues honor finds that the honor runs away from him, while one who runs away from honor finds that the honor pursues him.

The *Kli Yokor* notes that in a similar fashion, if one hearkens to the Torah, he will not have to exert any effort to receive Brachos - the Brachos will pursue him.

“בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר” (כח: טו)
 “In the morning you will say, ‘I wish it were evening’, and in the evening you will say, ‘I wish it were morning’.”

The *Peninim Yekorim* interprets this Posuk *B'derech Mussar*. At every stage of a person's life his evil inclination attempts to dissuade him from studying Torah and observing the Mitzvos properly. “בבקר תאמר” - In the morning of your life, when you are still young, you say,

“מי יתן ערב” - I have a whole life ahead of me - I'll wait until the evening years of my life to serve Hashem. “ובערב” - however, once you will reach the later years of your life and you are weak and infirm, you will say “מי יתן בקר” - “I wish I were young again, and would have the powers of concentration the stamina of my youth to be able to study Torah and observe it.”

HALACHIC DISCUSSIONS

(not to be relied upon for Halacha L'Ma'aseh)

Concerning until when one may recite Birkos Krias Shema, there are a number of opinions:

- Until the end of the fourth hour of the day (Rav Hai Gaon).
- Until Chatzos (Ritva on Brachos 10b, in the name of Rav Yitzchok).
- The entire day (Rambam, Hil. Krias Shema 1:13).

The Shulchan Aruch (O.C. 58:6) rules in accordance with Rav Hai Gaon that Birkos Krias Shema may only be recited until the end of the fourth hour. The Pri Chodosh rules like the Rambam that they can be recited all day. The Mishkanos Yaakov (O.C. 80) leans towards the middle opinion - until Chatzos. The Bei'ur Halacha (58 D'H' Kor'ah) writes that possibly one may rely on the view that Birkos Krias Shema may be recited until Chatzos in extenuating circumstances - if one was an *Anus*.

QUESTIONS OF THE WEEK

- 1) In which situation would it be forbidden for the offspring of an animal to nurse from its mother?
- 2) Can one bring Bikurim of barley if they are made into beer?
- 3) What is the *Shi'ur* for *Bikurim*?
- 4) Does a *Geir* recite *Mikra Bikurim*?
- 5) If one brought *Bikurim* from one type of fruit and recited *Mikra Bikurim*, if he later brings *Bikurim* from a different type of fruit, does he recite *Mikra Bikurim* a second time?
- 6) Eretz Yisroel is referred to as “ארץ זבת חלב ודבש”. What is *Chalav U'devash*?

- 7) During the forty years that Bnei Yisroel were in the Midbar, which clothes of theirs wore out?
- 8) Which custom that concerned *Bikurim* is applied at a *Bris Milah*?
- 9) Which Pesukim from this week's Sidra were recited while Beis Din administered Malkos?
- 10) Where is the "wicked stepmother" alluded to in the Torah?
- 11) Which clothes of Bnei Yisroel did not wear out during their forty year sojourn in the *Midbar*?

ANSWERS

- 1) The offspring of an animal that is designated to be *Ma'aseir Beheima* may not nurse from its mother (Bartenura, Me'ila 3:6).
- 2) No. The Rambam (Hilchos Bikurim 2:4) rules that the only species of the *Shivas Haminim* whose liquids can be brought as *Bikurim* are grapes and olives.
- 3) According to the Torah, there is no set amount. The Rabbonon set the amount at one sixtieth. If one wishes, he can make his entire field *Bikurim* (Rambam, Hilchos Bikurim 2:17).
- 4) According to the Mishna in Bikurim (1:4) he does not. However, the Rambam (Hil. Bikurim 4:3) based on the Yerushalmi rules that he does.
- 5) No (see Minchas Chinuch 606:10).
- 6) There are two opinions found in the Mechilta d'R' Shimon Bar Yochai (13:5). According to Rabbi Eliezer, *Chalav* refers to juices from fruits, while *Devash* refers to date honey. According to Rabbi Akiva, *Chalav* refers to animal milk, while *Devash* refers to bee honey.

Rabbi Reuvein Margolius Z'L' writes that *Chalav* refers to white wine, and *Devash* refers to figs (HaMikrah V'Hamesorah chapter 18).

- 7) The clothes that were stored in boxes (Devorim Rabba 7:11).
- 8) Just as others stood up for those performing the Mitzva of Bikurim, so too, when the baby is brought in for his Bris, we stand up (Hagahos Rabbi Akiva Eiger, Yoreh De'ah 265:1, based on the Bartenura on Bikurim 3:3).
- 9) Devorim 28:58-59, 29:8.
- 10) "בניך ובנותיך נתונים לעם אחר" (כח:לב) - זו אשת האב (יבמות סג:)
- 11) The clothing that the Mal'achim put on them at Har Sinai which they wore (Devorim Rabba 7:11).

NOW AVAILABLE

The sefer *נר מתתיהו* is available for purchase:

- in seforim stores
- via shipping by emailing torahlodaas@gmail.com
- by picking up in Monsey, Queens, or Lakewood.
Please be in touch via email.

The sefer *מצא טוב* on *שמחות* and the set of Torah Lodaas volumes 1-5 are available for purchase. Email to purchase.

Due to many practical considerations, Torah Lodaas is only available through e-mail. Anyone who wishes to dedicate an issue or receive Torah Lodaas is asked to send his name and e-mail address to: TorahLodaas@gmail.com

*The material for this issue has been reprinted
from previous years*